ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ
της 28ης Μαρτίου 1979 *

Στην υπόθεση 222/78,

που έχει ως αντικείμενο αίτηση του Pretore του Reggio Emilia προς το Δικαστήριο, κατ' εφαρμογή του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΟΚ, με την οποία ζητείται, στο πλαίσιο της διαδικασίας που εκκρεμεί ενώπιόν του μεταξύ

ICAP, στο San Maurizio,

και

Walter Beneventi, στο Reggio Emilia,

με παρέμβαση της

Federgrossisti (Federazione nazionale commercianti alimentari) της Ρώμης,

η έκδοση προδικαστικής αποφάσεως ως προς την ερμηνεία των άρθρων 33 έως και 44 του κανονισμού 3330/74 του Συμβουλίου, της 19ης Δεκεμβρίου 1974, περί κοινής οργανώσεως αγοράς στον τομέα της ζάχαρης (ΕΕ, ειδ. έκδ., τόμ. 03/11, σ. 134) και των άρθρων 12 και 40, παράγραφος 3, της Συνθήκης ΕΟΚ,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ

συγκείμενο από τους H. Kutscher, πρόεδρο, J. Mertens de Wilmars και Mackenzie Stuart, προέδρους τμήματος, A. M. Donner, P. Pescatore, M. Sørensen, A. O'Keeffe, G. Bosco και A. Touffait, δικαστές,

* Γλώσσα διαδικασίας: η ιταλική.

γενικός εισαγγελέας: H. Mayras
γραμματέας: A. Van Houtte

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

(το μέρος που περιέχει τα περιστατικά παραλείπεται)

Σκεπτικό

1 Με διάταξη της 14ης Σεπτεμβρίου 1978, που περιήλθε στο Δικαστήριο στις 2 Οκτωβρίου 1978, ο Pretore του Reggio Emilia υπέβαλε στο Δικαστήριο, δυνάμει του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΟΚ, τέσσερα προδικαστικά ερωτήματα σχετικά με την ερμηνεία ορισμένων κοινοτικών διατάξεων.

2 Το ερωτήματα αυτά υποβάλλονται στο πλαίσιο διαφοράς που αφορά τη νομιμότητα εισφορών προς την Cassa conguaglio zucchero (Ταμείο εξισωτικών εισφορών επί των τιμών της ζάχαρης), οι οποίες επιβάλλονται δυνάμει της αποφάσεως 15/1978 του Comitato Interministeriale dei Prezzi (Διυπουργικής επιτροπής τιμών — CIP) της 4ης Ιουλίου 1978 (Gazzetta Ufficiale No 187, σ. 4853).

3 Ο Pretore διερωτάται εάν, υπό το φως της νομολογίας του Δικαστηρίου, ορισμένες διατάξεις της αποφάσεως αυτής συμβιβάζονται προς το κοινοτικό δίκαιο, ιδίως προς τον κανονισμό 3330/74 του Συμβουλίου, της 19ης Νοεμβρίου 1974, περί κοινής οργανώσεως αγοράς στον τομέα της ζάχαρης (ΕΕ ειδ. εκδ. τόμ. 03/11, σ. 134), προς το άρθρο 30, παράγραφος 3, δεύτερο εδάφιο, της Συνθήκης ΕΟΚ και προς το άρθρο 12 της ίδιας Συνθήκης.

4 Για μπορέσει να λύσει το ζήτημα αν συμβιβάζεται η απόφαση του CIP προς το κοινοτικό δίκαιο, ο Pretore υπέβαλε τα εξής ερωτήματα:

«1) Πρέπει να ερμηνευτούν οι αναφερόμενες στα άρθρα 33 έως 44 του κανονισμού ΕΟΚ 3330/74 διατάξεις, υπό το φως των αποφάσεων του Δικαστηρίου που εκδόθηκαν στην υπόθεση 23/75 (Rey Soda) και στην υπόθεση 77/76 (Cucchi κατά Avez), υπό την έννοια ότι πρέπει να θεωρηθεί ανεπίτρεπτη και απαγορευμένη — και τούτο με δήλωση που να βεβαιώνει την ύπαρξη αποκλειστικής αρμοδιότητας, στον τομέα της ζάχαρης, η οποία επιφυλάσσεται υπέρ των κοινοτικών οργάνων — η επιβολή χρηματικής επιβαρύνσεως, επι-

βαλλόμενης από την κυβέρνηση ενός κράτους μέλους στη ζάχαρη που είναι αποθηκευμένη στο έδαφός του την 5η Ιουλίου 1978, σύμφωνα με τα εξής κριτήρια:

α) επιβάλλεται με πράξη της εθνικής κυβερνήσεως παρά την έλλειψη αδείας των κοινοτικών οργάνων·

β) εφαρμόζεται αμέσως στη ζάχαρη που έχουν αποθηκεύσει οι εμπορικές επιχειρήσεις και, συνεπώς, με αναδρομική ισχύ, δεδομένου ότι δεν επιτρέπει στις επιχειρήσεις να επιλέξουν μεταξύ της αγοράς της ζάχαρης με συνέπεια την επιβολή της επιβαρύνσεως ή της παραιτήσεως από την αγορά της ζάχαρης με συνέπεια την απαλλαγή από την επιβάρυνση·

γ) επιβάλλεται κατά τη στιγμή της μεταβάσεως από μία περίοδο εμπορίας ζάχαρης σε άλλη, χωρίς να συντρέχουν οι λόγοι τους οποίους ορίζει το άρθρο 33 του κανονισμού 3330/74 που δικαιολογούν την προσφυγή στα μέτρα που πρέπει να λαμβάνονται σύμφωνα με την προβλεπόμενη από το άρθρο 36 του ίδιου κανονισμού διαδικασία;

2) Πρέπει να ερμηνευθεί η αναφερόμενη στο άρθρο 40, παράγραφος 3, δεύτερο εδάφιο, της Συνθήκης διάταξη περί απαγορεύσεως των διακρίσεων υπό την έννοια ότι πρέπει να θεωρηθεί παράνομη και απαγορευμένη μία εθνική εισφορά στη ζάχαρη που επιβάλλεται σύμφωνα με τα κριτήρια που απαριθμούνται πιο πάνω στο σημείο 1 και η οποία δεν εφαρμόζεται μόνο όταν η ζάχαρη είναι αποθηκευμένη από εγχώριες βιομηχανίες παραγωγής ζάχαρης, με συνέπεια να απαλλάσσονται αυτές πλήρως και αποκλειστικά από την καταβολή της (ενώ όλοι οι άλλοι επιχειρηματίες υποβάλλονται στην εν λόγω εισφορά, έστω και σε διαφορετικό βαθμό);

3) Πρέπει να ερμηνευθεί η διάταξη του άρθρου 12 της Συνθήκης της Ρώμης περί απαγορεύσεως επιβολής φορολογικών επιβαρύνσεων ισοδυνάμου αποτελέσματος προς δασμούς, κατά τρόπον ώστε να θεωρηθεί ως παράνομη και απαγορευμένη η ανωτέρω περιγραφόμενη στα σημεία 1 και 2 εισφορά, η οποία, συνδεόμενη με την προέλευση της ζάχαρης, πλήττει αποκλειστικά τη ζάχαρη κοινοτικής παραγωγής που βρισκόταν στην Ιταλία στις 5 Ιουλίου 1978 και όχι τη ζάχαρη εγχώριας παραγωγής την οποία είχαν αποθηκευμένη την ίδια ημερομηνία οι ημεδαπές βιομηχανίες παραγωγής ζάχαρης;

4) Γεννούν οι παραπάνω αναφερόμενες στα σημεία 1, 2 και 3 κοινοτικές διατάξεις υπέρ των επιχειρηματιών που υπόκεινται — κατά την εθνική κανονιστική ρύθμιση — στην εν λόγω χρηματική επιβάρυνση το δικαίωμα να μην καταβάλουν την επιβάρυνση αυτή (ή να την ανακτήσουν στην περίπτωση

που την έχουν καταβάλει), η οποία πλήττει τα αποθέματα ζάχαρης που κατέχουν, είτε εγχώριας παραγωγής, είτε εισαχθείσας, ή αυτό το δικαίωμα μη πληρωμής (ή επιστροφής των τυχόν καταβληθέντων ποσών) εφαρμόζεται τουλάχιστον στις εισαχθείσες από κράτη μέλη της ΕΟΚ ποσότητες ζάχαρης που έχουν αποθηκευμένες οι επιχειρήσεις οι οποίες είναι άμεσοι εισαγωγείς ή οι επιχειρήσεις που είναι πελάτες των τελευταίων;»

5 Όσον αφορά το πρώτο ερώτημα, το Δικαστήριο έκρινε, με απόφαση που εκδόθηκε στις 25 Μαΐου 1977, στην προδικαστική υπόθεση 77/76 (Cucchi κατά Avez, σ. 987), ότι:

«2) Δυνάμει του κανονισμού 3330/74, η αρμοδιότητα για τη θέσπιση ειδικών μέτρων παρέμβασης στο μηχανισμό διαμόρφωσης των τιμών, ιδίως όταν αυτά περιορίζουν τα αποτελέσματα τροποποιήσεως του επιπέδου των κοινοτικών τιμών, είτε αφορούν τις τιμές παρέμβασης είτε αφορούν την ισοτιμία του εθνικού νομίσματος σε σχέση με τη λογιστική μονάδα, ανήκει, εκτός ρητής εξαιρέσεως, αποκλειστικά στην Κοινότητα. Κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο, τα αποθέματα του οποίου υπήχθησαν στο εθνικό μέτρο, μπορεί στην προκειμένη περίπτωση να επικαλεσθεί παράβαση του κανονισμού 3330/74 ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων.»

6 Από τις παρατηρήσεις της εναγομένης και της παρεμβαίνουσας της κύριας δίκης, αφενός, και της Ιταλικής Κυβερνήσεως και της Επιτροπής, αφετέρου, προκύπτει ότι οι ανωτέρω διαφωνούν επί του ζητήματος αν η επίδικη απόφαση του CIP πρέπει να θεωρηθεί ως «ειδικό μέτρο παρεμβάσεως στο μηχανισμό διαμόρφωσης των τιμών», όπως αναφέρεται στην παρατεθείσα απόφαση του Δικαστηρίου.

7 Κατά την Ιταλική Κυβέρνηση και την Επιτροπή, η απόφαση του CIP δεν προέβλεπε παρά μόνο μια εισφορά που επιβλήθηκε στα υφιστάμενα την 5η Ιουλίου 1978 αποθέματα, η οποία υπολογίστηκε λαμβάνοντας υπόψη αποκλειστικά τις διαφορές μεταξύ των νέων εγχωρίων τιμών και εκείνων που ίσχυαν προηγουμένως «εκτός από το ποσό της αυξήσεως των τιμών παραγωγής οι οποίες είχαν θεσπιστεί σε κοινοτικό επίπεδο για την περίοδο εμπορίας 1978-1979».

8 Επιπλέον, η απόφαση περιορίστηκε στα στάδια της διανομής και της καταναλώσεως και απέφυγε να συμπεριλάβει τη ζάχαρη που είχαν αποθηκεύσει οι παραγωγοί, ακριβώς για να μην επηρεάσει με κανένα τρόπο τους μηχανισμούς διαμορφώσεως των τιμών που προέκυπταν από την εφαρμογή της κοινοτικής κανονιστικής ρυθμίσεως.

9 Αντίθετα, κατά την εναγομένη και την παρεμβαίνουσα της κύριας δίκης, οι αυξήσεις των εγχωρίων τιμών τις οποίες αφορούσε η απόφαση συνδέονταν στενά με εκείνες των κοινοτικών τιμών, έτσι ώστε η προβλεπόμενη εισφορά συνιστούσε στην πραγματικότητα μέτρο παρεμβάσεως.

10 Στο πλαίσιο της διαδικασίας του άρθρου 177 δεν είναι έργο του Δικαστηρίου να εφαρμόσει σε εθνικά μέτρα ή καταστάσεις τους κοινοτικούς κανόνες τους οποίους ερμηνεύει.

11 Αντιθέτως, εναπόκειται στα εθνικά δικαστήρια να κρίνουν εάν ο κοινοτικός κανόνας, όπως τον ερμήνευσε το Δικαστήριο δυνάμει του άρθρου 177, εφαρμόζεται ή όχι στα πραγματικά περιστατικά και στα μέτρα που υποβλήθηκαν στην κρίση τους.

12 Επομένως, μια διαφωνία όπως αυτή που σημειώνεται πιο πάνω υπάγεται στην εκτίμηση του εθνικού δικαστηρίου.

13 Εξάλλου, ούτε το προδικαστικό ερώτημα ούτε οι παρατηρήσεις που υποβλήθηκαν κατά τη διάρκεια της παρούσας διαδικασίας παρέχουν νέα στοιχεία, τα οποία να μπορούν να οδηγήσουν στην περαιτέρω διευκρίνιση ή τη συμπλήρωση του διατακτικού της αποφάσεως της 25ης Μαΐου 1977.

14 Συνεπώς, στο πρώτο ερώτημα πρέπει να δοθεί η ίδια απάντηση η οποία δόθηκε με το διατακτικό αυτό.

15 Όσον αφορά το δεύτερο ερώτημα, αυτό προϋποθέτει ότι έχει δοθεί καταφατική απάντηση στο πρώτο.

16 Πράγματι, εάν αποδεικνυόταν ότι το εν λόγω μέτρο δεν συνδέεται προς τους μηχανισμούς διαμορφώσεως των τιμών, τους οποίους αφορά η κοινοτική κανονιστική ρύθμιση, και ότι δεν συνιστά παρέμβαση σ' αυτούς τους μηχανισμούς, από αυτό θα προέκυπτε ότι το άρθρο 40 της Συνθήκης, που δεν αφορά παρά μόνο τους καλυπτόμενους από το κοινοτικό δίκαιο τομείς, δεν εφαρμόζεται.

17 Ακόμα και αν εφαρμοζόταν το άρθρο 40, ένα μέτρο που διαφοροποιείται, όσον αφορά τη διαμόρφωση των τιμών, μεταξύ του σταδίου της παραγωγής και των μεταγενέστερων σταδίων της διαθέσεως, δεν εισάγει διακρίσεις, από μόνο το γεγονός αυτό, υπό την έννοια του εν λόγω άρθρου.

18 Το πράγμα θα είχε αλλιώς εάν αποδεικνυόταν ότι οι εισφορές έπληττα ν ή όχι την εισαγόμενη ζάχαρη μόνο ανάλογα με το αν ήταν αποθηκευμένη από τους παραγωγούς ή, αντιθέτως, από άλλους επιχειρηματίες.

19 Το ερώτημα δεν παρέχει πάντως καμία διευκρίνιση επί του θέματος αυτού, ενώ η διατύπωση του τρίτου ερωτήματος δείχνει ότι δεν αφορά το εν λόγω ζήτημα.

20 Επομένως το ερώτημα είναι πολύ γενικό ώστε να του δοθεί κατάλληλη απάντηση.

21 Όσον αφορά το τρίτο ερώτημα, με αυτό ζητείται η διευκρίνιση των όσων έκρινε το Δικαστήριο με την προαναφερθείσα απόφαση της 25ης Μαΐου 1977.

22 Πράγματι, η απόφαση αυτή δέχτηκε με το πρώτο σημείο του διατακτικού της τα εξής:

«Εισφορά, η οποία εντάσσεται στο γενικό σύστημα εσωτερικών φόρων και περιλαμβάνει τόσο τα εγχώρια όσο και τα εισαγόμενα προϊόντα, με τα ίδια κριτήρια, συνιστά φορολογική επιβάρυνση ισοδύναμου αποτελέσματος προς εισαγωγικό δασμό μόνο υπό τον όρο ότι διατίθεται αποκλειστικά για τη χρηματοδότηση δραστηριοτήτων που ωφελούν ειδικά το εγχώριο φορολογούμενο προϊόν, ότι υπάρχει ταύτιση μεταξύ του φορολογούμενου προϊόντος και του ωφελούμενου εγχωρίου προϊόντος και ότι οι επιβαρύνσεις που πλήττουν το εγχώριο προϊόν συμψηφίζονται εξ ολοκλήρου.»

23 Προφανώς το εθνικό δικαστήριο διερωτήθηκε εάν το γεγονός ότι ένα μέτρο «πλήττει αποκλειστικά τη ζάχαρη κοινοτικής παραγωγής που βρισκόταν στην Ιταλία στις 5 Ιουλίου 1978» και όχι «τη ζάχαρη εγχώριας παραγωγής την οποία είχαν αποθηκευμένη την ίδια ημερομηνία οι ημεδαπές βιομηχανίες παραγωγής ζάχαρης» είναι φύσεως τέτοιας ώστε να εμπίπτει το μέτρο αυτό στο άρθρο 12 της Συνθήκης.

24 Σχετικά πρέπει να σημειωθεί πάλι ότι το γεγονός ότι ένα μέτρο πλήττει ένα προϊόν όχι στο στάδιο της παραγωγής του, αλλά μόνο στα διαφορετικά στάδια της διαθέσεώς του, δεν το καθιστά δυσμενές, υπό την έννοια του προαναφερθέντος άρθρου.

25 Πράγματι, η υπάρχουσα στην Ιταλία ζάχαρη κοινοτικής παραγωγής βρίσκεται καταρχήν στο στάδιο της διαθέσεως του προϊόντος, ενώ η ζάχαρη εγχωρίας πα-

ραγωγής που έχουν αποθηκευμένη οι παραγωγοί μπορεί να θεωρηθεί ότι βρίσκεται ακόμη στο στάδιο της παραγωγής.

26 Καθώς το ερώτημα δεν παρέσχε στοιχεία που να μπορούν να οδηγήσουν στην περαιτέρω διευκρίνιση ή τη συμπλήρωση του προαναφερθέντος διατακτικού, πρέπει να δοθεί σ' αυτό η ίδια απάντηση.

27 Όσον αφορά το τέταρτο ερώτημα, η απάντηση εξαρτάται καταρχάς από την εξέταση του περιεχομένου και των λεπτομερειών εφαρμογής της επίδικης απόφασης και από την εκτίμηση αυτών των δύο στοιχείων στο πλαίσιο του εθνικού νομικού συστήματος.

28 Επομένως, από το ερώτημα ανακύπτει μάλλον πρόβλημα εφαρμογής, παρά ζήτημα ερμηνείας του κοινοτικού δικαίου.

29 Υπό τις συνθήκες αυτές, η απάντηση πρέπει να περιοριστεί μόνο στην επανάληψη της τελευταίας φράσεως του διατακτικού, σημείο 2, της προαναφερθείσας αποφάσεως της 25ης Μαΐου 1977.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ,

κρίνοντας επί των ερωτημάτων που του υπέβαλε ο Pretore του Reggio Emilia με διάταξη της 14ης Σεπτεμβρίου 1978, αποφαίνεται:

1) Δυνάμει του κανονισμού 3330/74, η αρμοδιότητα για τη θέσπιση ειδικών μέτρων παρέμβασης στο μηχανισμό διαμόρφωσης των τιμών, ιδίως όταν αυτά περιορίζουν τα αποτελέσματα τροποποιήσεως του επιπέδου των κοινοτικών τιμών, είτε αφορούν τις τιμές παρέμβασης είτε αφορούν την ισοτιμία του εθνικού νομίσματος σε σχέση με τη λογιστική μονάδα, ανήκει, εντός ρητής εξαιρέσεως, αποκλειστικά στην Κοινότητα. Κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο, τα αποθέματα του οποίου υπήχθησαν στο εθνικό μέτρο, μπορεί στην προκειμένη περίπτωση να επικαλεστεί παράβαση του κανονισμού 3330/74 ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων.

2) Εισφορά, η οποία εντάσσεται στο γενικό σύστημα εσωτερικών φόρων και περιλαμβάνει τόσο τα εγχώρια όσο και τα εισαγόμενα προϊόντα, με τα ίδια κριτήρια, συνιστά φορολογική επιβάρυνση ισοδύναμου αποτελέσματος προς εισαγωγικό δασμό μόνο υπό τον όρο ότι διατίθεται αποκλειστικά για τη χρη-

ματοδότηση δραστηριοτήτων που ωφελούν ειδικά το εγχώριο φορολογούμενο προϊόν, ότι υπάρχει ταύτιση μεταξύ του φορολογούμενου προϊόντος και του ωφελούμενου εγχωρίου προϊόντος και ότι οι επιβαρύνσεις που πλήττουν το εγχώριο προϊόν συμψηφίζονται εξ ολοκλήρου.

Κρίθηκε από το Δικαστήριο στο Λουξεμβούργο στις 28 Μαρτίου 1979.

Kutscher Mertens de Wilmars Mackenzie Stuart Donner

Pescatore Sørensen O'Keeffe

Bosco Touffait

Δημοσιεύτηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 28 Μαρτίου 1979.

Ο γραμματέας
A. Van Houtte

Ο Πρόεδρος
H. Kutscher